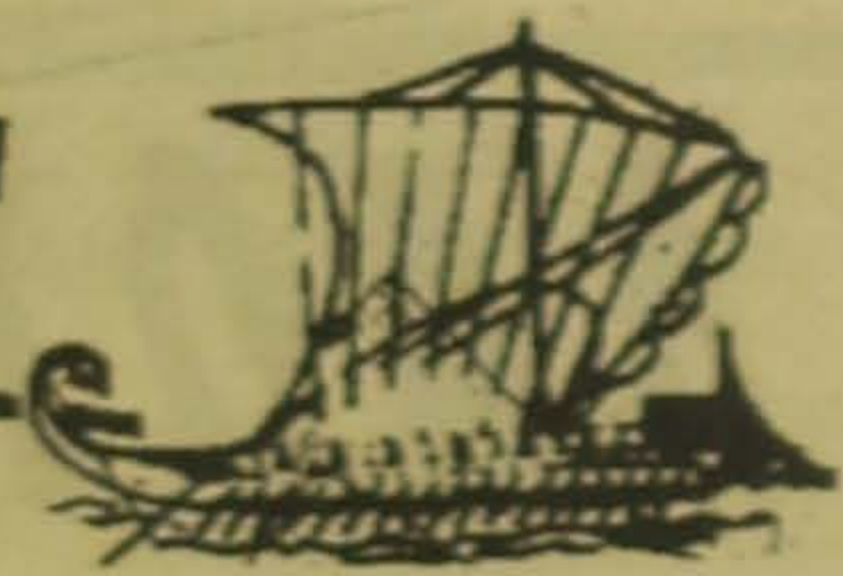

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 120
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 119

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΣΤΑΥΡΠΕΣ 2000
(ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ)

Με ευγενείς φιλοδοξίες αρχίζουν τη λειτουργία τους τα τμήματα της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας

Την Κυριακή 24-9 τελέστηκε με κάθε επισημότητα ο καθιερωμένος αγιασμός των τμημάτων της Ευξεινού Λέσχης.

Ο παπά Παύλος, ηγούμενος της Παναγίας Σουμελά, ανταποκρίθηκε ευχαρίστως στην επιθυμία μας να αξιοποιήσουμε ευρύτερα την συμμετοχή του. Αναφέρθηκε στην αξία της παντιακής παράδοσης και την ανάγκη να διατηρηθεί στα δύσκολα χρόνια που ζούμε.

Ο λόγος του, όπως πάντα, πύρινος, τεκμηριωμένος και κατανοητός. Στη συνέχεια ο παριστάμενος Γενικός Γραμματέας Γερασιμίδης Μιχάηλ πήρε τον λόγο και μεταξύ άλλων τόνισε:

Η σημερινή μέρα είναι πολύ σημαντική για την Ευξεινο Λέσχη. Με τις ευλογίες της εκκλησίας και τις δικές μας ευχές αρχίζει η εγγραφή νέων μελών και η διδακτική λειτουργία των τμημάτων της.

Αυτή την ώρα τιμούμε ταυτόχρονα όλους εσας που καταξιώσατε την χορωδία, τα χορευτικά μας συγκροτήματα, την σχολή λύρας και το τμήμα ζωγραφικής.

Είστε η ψυχή της Ευξεινού Λέσχης. Μαζί σας οργώσαμε κυριολεκτικά τον ελλαδικό χώρο. Πέρασαμε και τα σύνορα για να πάρουμε μέρος σε μεγάλες πολιτιστικές διοργανώσεις άλλων χωρών.

Σε κάθε μας αποστολή, μαζί με την παράδοση, προβάλαμε τα χρώματα της Ελλάδας και στείλαμε προς κάθε κατεύθυνση μηνύματα αγάπης, συνεργασίας με στόχο την ειρηνική συνύπαρξη και την ευημερία των λαών.

Σήμερα η Ευξεινος Λέσχη είναι ένα από τα πλέον δραστήρια παντιακά σωματεία. Το έργο της είναι πολυσημάντο και αυτό οφείλεται κυρίως στη δική σας ενεργό συμμετοχή. Σας αξίζουν πολλά. Δυστυχώς δεν έχουμε την οικονομική δυνατότητα να κάνουμε αυτό που πρέπει να περιοριζόμαστε στα όμορφα λόγια.

Ωστόσο οι σποραδικές φιλοξενίες, που έχουμε καθιερώσει για σας, δείχνουν, την αγάπη και την καλή μας διάθεση. Δεν λησμονούμε ότι πληρώσατε εξ ιδίων τα έξοδα για τις υπερπόντιες αποστολές που είχαν σαν κυρίαρχο στόχο μία ανεκτίμητη νεανική σας φιλοδοξία: Να στηθούν στέρες γέ-

φυρες επικοινωνίας με τον απόδημο Ελληνισμό. Δεν λησμονούμε τις θυσίες και τα λογής - λογής βάρη που επιμύζισατε προκειμένου να υπηρετήσετε την προγονική μας παράδοση.

Παρά τις τυχόν δικαιολογημένες πικρίες, κάνουμε έκκληση στους γονείς, στους κηδεμόνες να φέρουν κοντά μας τα παιδιά, τα εγγόνια τους.

Η Ευξεινος Λέσχη, εκτός των άλλων, θα φροντίσει να τα κρατήσει μακριά από τα γνωστά στέκια της διαφθοράς, δίνοντας κίνητρα για την σωστή αντιμετώπιση της ζωής. Σας συγχαίρουμε και πάλι για το πολύτιμο έργο που προσφέρετε.

Ευχόμαστε ολόψυχα σιδερένια θέληση στους υπεύθυνους και τα μέλη των τμημάτων μας για μία καρποφόρα προσπάθεια και νέες επιτυχίες.

Ακολούθησε δεξίωση με παντιακά εδέσματα και αναψυκτικά. Οι νόστιμες παραδοσιακές λιχουδιές ήταν προσφορά των γυναικών της χορωδίας μας. Τις ευχαριστούμε θερμά.

Ευχαριστούμε ακόμα τον Θόδωρο Κωνσταντινίδη με την κάμερα και τους ερασιτέχνες φωτογράφους που κάλυψαν αφιλοκερδώς την εκδήλωση αυτή.

ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΘΗΚΟΝ Χαρακτηριστικά των Ελλήνων του Πόντου

+ του Παναγιώτη Τανιμανίδη

Είναι γεγονός ότι οι Ελληνοπόντιοι, όπου γης κι αν ζουν, κρατούν με πείσμα και με ιερή ευλάβεια τις παραδόσεις τους, γιατί έτσι αισθάνονται ότι είναι δεμένοι με τις ρίζες τους. Και το αξιοπρόσεκτο είναι πως ενώ είναι σταθερά δεμένοι με τις ρίζες τους, δεν υστερούν στην πρόοδο και τη δημιουργική και υπεύθυνη παρουσία τους στη ζωή και το σύγχρονο πολιτισμό.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό γνώρισμα όλων των Ελλήνων είναι, πως σε όλες τις δύσκολες ώρες της ανθρώπινης ιστορίας έδωσαν ζωντανό και γενναίο παρών.

Οι Έλληνες δε λιποτακτούν από το παγκόσμιο μέτωπο των αγώνων για την ελευθερία, τη δικαιοσύνη, την ειρήνη και την αδελφική συμβίωση των λαών.

Πάντα είμαστε σκυταλοδρόμοι, εμπροσθοφυλακή, σηματοφόροι και αιμοδοτές.

Γι' αυτό και έχουμε το δικαίωμα και την υποχρέωση να περιφρουρούμε τα εθνικά μας δίκαια, μαζί με την ελευθερία και την εθνική μας ανεξαρτησία...

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Τα τμήματα της Ευξεινού Λέσχης

Παρουσία πλήθους κόσμου έγινε την Κυριακή 24 Σεπτεμβρίου 2000 ο αγιασμός για την έναρξη λειτουργίας των τμημάτων (χορευτικού, χορωδίας, λύρας, ζωγραφικής) της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε σε πολύ ζεστό και ευχάριστο κλίμα, κάτι που ικανοποίησε τους υπεύθυνους.

Πληροφορίες για τη λειτουργία των σχολών δίνονται στα εξής τηλέφωνα:

Ευξεινού Λέσχης: 28.356

Υπεύθυνος Σχολής Λύρας: 0977 390149

Υπεύθυνος Χορωδίας: 62.080

Υπεύθυνος Χορευτικού: 63.638

Υπεύθυνος Τμήματος Ζωγραφικής: 29.116.

Η ΕΠΙΦΥΛΙΑ ΤΟΥ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Του Γιάννη Μελετιδίου

Προσκύνημα στην Παναγία Σουμελά

Ένα προσκύνημα στο Μοναστήρι της Παναγίας Σουμελά είναι εκπλήρωση ιερού χρέους για κάθε Πόντιο, για κάθε χριστιανό και ιδιαίτερα για τον ξενιτεμένο. Δυναμώνει την πίστη στις αιώνες παντιακές παραδόσεις και ισχυροποιεί την αγάπη στην πατρική γη του Πόντου.

Το πολυσημάντο αυτό θρησκευτικό κέντρο της σύγχρονης Ελληνικής Ορθοδοξίας, στο Βέρμιο της Μακεδονίας, είναι καταφύγιο και πηγή ψυχικών ανατάσεων.

Αγαθή τύχη έφερε στον ιερό αυτόν τόπο ένα Πόντιο προσκυνητή από τη μακρινή Αυστραλία, το Αυγουστάτικο εκείνο πρωινό, της γιορτής της Σουμελιώτισσας.

Εξίσια είναι η διαδρομή από τη Βέροια ως το Μονα-

στήρι. Η φύση υποβλητική σε μεγαλείο και πλούσια σε βλάστηση, ξυπνά τη ναρκωμένη αίσθηση.

Τα μάτια θαυμάζουν τις ομορφιές του Βερμίου, που όλο και υψώνεται σε να θέλει ν' ακουμπήσει τον ουρανό. Κι εκεί ψηλά, σ' ένα ίσωμα, το Μοναστήρι της Παναγίας Σουμελά! Τόπος χαράς, γεμάτος φως, σεβασμό κι ευλάβεια.

Τα λεωφορεία συνέχεια μεταφέρουν προσκυνητές, που σε κύματα - κύματα ξεχύνονται στο χώρο της πλατείας και τον περίβολο του Ναού, για να πυκνώσουν πιο πολύ την κοσμοσυρράφη. Χαρμόσυνες κι ειρηνικές απτηχούν οι καμπάνες.

Ηχοι θριαμβευτικοί και δοξαστικοί. Ηχοι που γεμίζουν

το μυρωμένο πρωινό αέρα με απόκοσμες μελωδίες. Η λειτουργία έχει αρχίσει. Ο προσκυνητής με δέος οδηγεί τα βήματά του μπρος στην Πάνσπετη Εικόνα της Σουμελιώτισσας. Προσκυνά με ευλάβεια.

Είναι η στιγμή, που ο προσκυνητής γεμάτος συγκίνηση γυρίζει στα περασμένα, στο παλιό Μοναστήρι του Πόντου και τα μάτια του γεμίζουν δάκρυα. Επί δεκαέξι αιώνες εκεί στον Πόντο, το Μοναστήρι της Παναγίας Σουμελά υπήρξε κιβωτός της Θρησκείας και της Πατρίδας. Επί δεκαέξι αιώνες γλύκανε τον πόνο της σκλαβιάς και δυνάμωνε την πίστη για την ακατάλυτη δύναμη της φυλής.

Ελπίδα και στήριγμα η Σουμελιώτισσα! Και να τώρα, πρόσωπα και εκδηλώσεις σ' αυτόν τον άγιο τόπο, αναβιώνουν σε παλλόμενες παραστάσεις. Το Μοναστήρι συνεχίζει την ιστορική του πορεία, μέσα στο χρόνο.

Οι ύμνοι και οι δοξολογίες των χιλιάδων προσκυνητών υψώνονται, με ευλάβεια κι ευγνωμοσύνη στον Ουρανό.

Χαρεία αι της Ελλάδας και Ποντίων το πλήθι, συνθροισθέντες τεμένει, τω εν Βερμίου της Σουμελιώτισσας νυν προσκυνήσωμεν πόθω αυτής της Θεϊαν Εικόνα.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

1. Παναγία φυλάγ'!..

Ο Νικόλας τη Ζαρέα εκατήβαινε σ' την Τραπεζούνταν με το μουλάρ' ν' ατ φορτωμένον. Ση Κοτυλή το καπάν εκυλιέν το μουλάρ'.

Ο Ζαβαλής ο Νικόλας γαλααίζ':

- Παναγία, πρόφτασον! πρόφτα Παναγία.

Αμάν το μουλάρ' όσον ντ' επέγγεν εκυλιούτον, άμον κυλίντρ', σο παγίρ', ανάμεσα σα καφούλα και σα τσαλία.

Εφογέθεν ο Νικόλας την αμαρτίαν και ερχίνεσεν να κουίζ'.

- Παναγία φυλάγ'!.. Παναγία μη σουμών - τς, Παναγία φύγον, θ' εβγάλ'νε τα τσατσία τ' ομάτα σ'...

2. Κι εξέρω ντο χαϊβάν είμαι

Ο Γιάγκον α στην Κερασούντα τόκιζεν παράδας κ' επαίρνε νον τόκον. Εβρίζαν ατόν κ' έλεγεν από οπίσ' νατ. Εναν ημέραν λέει σον γίτοναν ατ' τον Γιώρ'.

- Νέπε Γιώρ', εμείς οι ανθρωπ' α σον χαϊβαν-κούκ έτσ κι θα γλυτώνομε.

- Γιάγκο, είπεν ατόν ο Γιώρς. Δεν κ' εγρικών.

- Ακσον λέα τον ο Γιάγκον. Είσαι έξυπνος, λένε σε αλεπού. Είσαι άγριος, λένε σε λύκον, παλληκάρ λεοντάρ, φοβετσέας λαγόν, είσαι ήρεμος και ήσυχος, λένε σε πράτον, υπομονετικός, κολιζνε σε γαϊδαρον. Νέπε ντο να λέω σε. Κι εξέρω ντο σοιλέν καλούπ να εμπαινών να μη βάλνε με σε κανενός χαϊβανί όνομαν.

Ετσ' μ' αράφς είπεν ατον ο Γιώρς. Εσύ είσαι ανθρωποφάον.

3. Αοίκον κηφάλ' αέτς πρέπια το

Εναν μοθόπωρον ο Παραμαξούκς Απόστολον εκατήβεν στην Τραπεζούνταν και τον πουρνόν εκλώτσεν. Εμνεν στην Ολασαν σε Τεπετού τη Παύλονος.

Ονταν έπεσεν κα, επέρεν το μαξιλάρ εθέκεν αφκά σα ποδάριατ και το κηφάλνατ' εθέκεν απάν σα σανίδια.

- Ντέφτας μάστορα Απόστολε, είπεν ατόν ο Παύλον ο Παραμαξούκς.

Ο Απόστολον πα εκλώτσεν είπεν ατον.

- Κουμπάρε, αοίκον κηφάλ' ντο ενέγκασεν αβούτα τα ποδάρια, αέτς πρέπια το...

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1. άβλαβα = αζημίωτα
2. αβόριγος = αλίχριστος
3. αβούτα = αυτά
4. βαζάμι = μανιτάρι
5. βαρκίζω = κραυγάζω
6. βαχλαύω = στεναζώ
7. γαβουρεύω = καβουρδίζω
8. γαγγαλιζώ = γαργαλιζώ
9. γαζ = πετρέλαιο
10. δαυρίν = βέργα
11. δεισώμαν = ομίχλη
12. δέκρον = δάκρυ
13. εβόίξα = φώναξα
14. εγλοίαζα = γλιστρούσα
15. έγλυνα = έλιωνα

ΚΡΩΜΕΤ' ΚΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Ποίον δεντρόν κρατεί βροχήν, ποία φυλλόπα χιόνια ποίον καρδόπον υπομέν την σεβτάν δέκα χρόνια;

Αρνί -μ ντ' εποίκα τη μάνα -σ' και πάντα καταράται να τρώει - ατέν ο γουρζουλάς και να ψοφά να χάται.

Θέκον την τάπλα - σ ζαρωτά κι' έβγα απάν σο δώμαν και πέει - με καλώς όρισες με το γλυκόν το στόμαν.

Και με τα τραγωδίας -ιμ και με το κεμεντζόπο - μ' καντούρεψα και φίλεσα τη χώρας το κορτσόπον.

Άξον τα τραγωδίας - ιμ' άξον ατά πουλόπο - μ' εξέρτς ντ' άσκεμαν έκαψες εσύ τ' εμόν το ψυόπον.

Ανάθεμα σας έρημα, ανάθεμά σας τσόλια εγώ αβαρυκάρδισα απ' εμέν εδέβαν όλα.

Αροθυμία - σ' θα τρώει - με αγάπη - σ' θα τελέν - με για στείλον με ένα πουλίν τιθέν ας έρται λέει - με

Ασό Μεσίτ απάν κεκά πάμε σα Λειβαδία και ντο πολλά αγάπη - με η θυγατέρα - σ' θεία

Εχασα μάτια γαλανά κι' οφρύδια αμόν ελαίας ερούξα κι αραεύ - άαά ση πουλί τα φωλέας.

Εβράδυνεν ο βραδανόν ολ' εψαν τα φωτίας όντας ακούς το θάνατο - μ' κουφά να είν' τ' ωτίας.

Στον Τετράλοφο Κοζάνης ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΠΡΟΤΟΜΩΝ

Στις 12 Νοεμβρίου στο Δήμο Ελλησπόντου και στο Δημοτικό Διαμέρισμα Τετραλόφου θα γίνουν τα αποκαλυπτήρια των προτομών των ηρωικώς πεσόντων στο Επος του '40: Εφεδρου Ανθυπολοχαγού Νικολάου Φωτιάδη και Δεκανέα Αλέκου Μεκερίδη.

Παρακαλούνται οι συμπατριώτες τους, να παραστούν στις εκδηλώσεις τιμής και ευγνωμοσύνης.

Οι διοργανωτές

Δήμος Ελλησπόντου

Τοπικό Συμβούλιο Τετραλόφου

Μορφωτικός Λαογραφικός Σύλλογος Τετραλόφου

Τα ποντιακά μουσικά όργανα

Τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιεί ο ποντιακός λαός είναι ένχορδα, πνευστά και κρουστά. Είναι όργανα παραδοσιακά που τα κατασκευάζουν ειδικοί λαϊκοί τεχνίτες, π.χ. λύρα, αγγείον (τουλούμ) κ.λ.π. Είναι τα κυρίως μουσικά παραδοσιακά όργανα των Ελλήνων του Πόντου.

Η λύρα: Το βασικό μουσικό όργανο των Ποντίων είναι αναμφισβήτητα η λύρα. Έχει τρεις χορδές και παίζεται με δοξάρι. Κατασκευάζεται κυρίως από ξύλο δαμασκηνιάς "κοκκίμελον". Οι διαστάσεις της δεν είναι απόλυτα σταθερές. Παλαιότερα οι χορδές της κατασκευάζονταν από έντερο αλλά και από μετάξι.

Σήμερα χρησιμοποιούνται ασάλινες χορδές. Η όλη δομή της ποντιακής λύρας εμφανίζει χαρακτηριστικά στοιχεία βυζαντινής προέλευσης. Αλλά η ανώτατη προέλευσή της ανάγεται στη μυθική εποχή. Είναι εφεύρεση του Ερμή, που την κατασκεύασε με καβούκι χελώνας όπου τοποθέτησε για χορδές έντερο βοδιού. Κατά την εξέλιξη της, της προστέθηκαν και άλλου είδους χορδές ώσπου και φτάνουμε στη σημερινή.

Το δοξάρι χρησιμοποιείται με την τριχιά του αλόγου. Σημειώνουμε ακόμη ότι η ποντιακή λύρα ονομάζεται και "κεμετζέ" ή "κεμεντζόπον" που σημαίνει στα τουρκικά "βιολάκι".

Γαβάλ: Έχει και άλλες ονομασίες Γαβαλόπον, καβάλ και καμαλόπον. Πρόκειται για τουρκική ονομασία. Σε ορισμένες περιοχές του Πόντου π.χ. στη Ματσούκα ονομάζεται "Χειλιάβριν"... "χειλέων αυλός" δηλαδή (φλογέρα) που παίζεται με τα χείλη. Είναι κατ' εσοχήν μουσικό όργανο του τσοπάνου.

Όργανο πνευστό που κατασκευάζεται από ξύλο. Μοιάζει με ξύλινο σωλήνα όπου σε ευθεία γραμμή και κανονικά διαστήματα ανοίγονται έξι τρύπες, που αντιπροσωπεύουν αντίστοιχες νότες. Είναι ένα από τα αρχαιότερα λαϊκά πνευστά όργανα που πηγές μας λένε ότι το επινόησε η Αθηνά.

Το αγγείον: Στην ποντιακή διάλεκτο έχει διάφορες ονομασίες: αγγείον, τουλούμ, τούλουμπακ, τουλούμζουρνά. Στους άλλους Έλληνες το μουσικό τούτο λαϊκό όργανο είναι γνωστό ως "γκάιντα" ή "τσαμπούνα". Ο άσκαυλο κατασκευάζεται από δέρμα προβάτου. Ολόκληρο το τομάρι από το πρόβατο μετατρέπεται σε ένα ειδος αεροθάλαμου. Υπάρχει ειδικός επιστόμιος σωλήνας πάνω στον ασκό από όπου φυσά ο οργανοπαίκτης κατά διάφορα διαστήματα, ενώ παίζει για να αναπληρώνει την απώλεια του αέρα, που φεύγει από τον αυλό.

Η ζουρνά και το ταούλ: Η ζουρνά (ο ζουρνάς) είναι είδος αυλού. Η φωνή της είναι πολύ οξύτερη. Αποτελεί εξέλιξη του αρχαίου "οξύ-αυλου". Το λαϊκό αυτό όργανο, σε διάφορες παραλλαγές είναι γνωστό σε όλες τις περιοχές του Πόντου. Είναι πολύ θορυβώδες και καλύπτει άνετα τις υπαιθριες μουσικές ανάγκες. Απαραίτητος σύντροφος του ζουρνά είναι το νταούλι (όργανο κρουστό). Με το ταούλ και την ζουρνά ο γάμος παίρνει πανηγυρικό χαρακτήρα. Λένε χαρακτηριστικά οι Ματσουκαίοι: "Ση Ματσούκαν όνταν εγυναίκιζες και ζουρνά κ' είχες, η καρή σ' έφηνε σε χά... αρ εσύ άμον ντο θέλ'τα έπαρ 'το...".

Αυτά λοιπόν τα ιερά έθιμα ήρθαν στην Ελλάδα και μέχρι σήμερα τα ακούμε, τα βλέπουμε, τα ζούμε. Η γενιά μας ανέδειξε άξιους οργανοπαίκτης που άλλοι έχουν περάσει στην αιώνια ζωή και ευχόμενα να είναι η μνήμη τους αιωνία και άλλοι τους έχουμε εδώ δίπλα μας, κοντά μας και τους ευχόμεστε έτσι γεροί, με υγεία να συνεχίζουν να παίζουν και να ακούγονται τα σύμβολα του Πόντου και να φροντίζουν για την εκμάθηση από τους νεότερους.

Πηγή: "Τα τραγούδια του ποντιακού λαού"
Ευσταθίου Ι. Ευσταθιάδη

Ιωάννης Μετεντζίδης
Β' Αντιπρόεδρος
Ποντιακής Νεολαίας
Ε.Λ.Β.

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. (0331) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Οικονομολόγος - Συγγραφέας

Θουκυδίδη 2 - Τηλ. (0331) 25.282

Βέροια (ΤΚ 59100)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. (0331) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

1.000 δρχ.

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ Ε.Ε.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 10 - ΤΗΛ. (0331) 66.913 - 61.160

FAX (0331) 66.979

Οι Κρυπτοχριστιανοί του Πόντου

του Κώστα Ασλάνογλου

* Αναδημοσίευση: "Μακεδονική", αριθμ. φύλλου 1035, 25-8-2000.

Αφορμή για τις σκέψεις που ακολουθούν μας έδωσε η κουβέντα με τον αγαπητό φίλο Γιώργο Χιονίδη, μετά την επιστροφή του από το πρόσφατο ταξίδι - προσκύνημα στα χώματα του Πόντου και ειδικότερα στην περιοχή του περιφημου μοναστηριού της Παναγίας Σουμελά.

Όσοι γνωρίζουν τον Γιώργο Χιονίδη θα συμφωνούν ότι δεν υπήρξε ποτέ ένας απλός επισκέπτης - τουρίστας σε ένα τόπο. Πρόκειται για την κλασική περίπτωση του παρατηρητή - μελετητή που διακρίνει και ξεχωρίζει εκείνα τα στοιχεία - χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής που επισκέπτεται.

Από την συζήτησή μας με τον Γιώργο Χιονίδη αποκομίσαμε την εντύπωση πως βίωσε μία πρωτόγνωρη εμπειρία. Διαπίστωσε ο ίδιος την ύπαρξη κρυπτοχριστιανών στην ευρύτερη περιοχή. Τους είδε, κατάλαβε, έβγαλε συμπεράσματα.

Μέχρι σήμερα έχουν γραφεί αρκετές μελέτες αλλά και ιστορίες για την ύπαρξη κρυπτοχριστιανών στην Τουρκία και ειδικότερα στον Πόντο. Πολλές φορές τα στοιχεία που βλέπουν το φως της δημοσιότητας είναι συγκλονιστικά και αποτυπώνουν μία άγνωστη, για τους περισσότερους, πλευρά ενός ζητήματος που έχει εξαιρετικό ενδιαφέρον για όλους μας.

Γιατί βεβαίως η ύπαρξη κρυπτοχριστιανών στην Τουρκία θα μπορούσε να εξελιχθεί κάλλιστα σε σημείο αναφοράς ακόμη και για την ελληνική εξωτερική πολιτική, παρ' όλο που κάτι τέτοιο φαντάζει απίθανο με βάση τα δεδομένα που επικρατούν εκεί... κάτω, στην Αθήνα.

Όλοι γνωρίζουμε πως το καθεστώς της Αγκυρας δεν επιτρέπει διαφοροποιήσεις στο εσωτερικό της γειτονικής χώρας. Για την Τουρκία δεν υπάρχουν μειονότητες, δεν αναγνωρίζονται δικαιώματα και είναι μάλλον εξωφρενικός ο ισχυρισμός για την ύπαρξη κρυπτοχριστιανών που επίσημα δηλώνουν Μουσουλμάνοι.

Με βάση τα υπάρχοντα δεδομένα δεν θα περίμενε κανείς την έκφραση αυτής της διαφορετικότητας από εκείνους που νοιώθουν ότι δεν έχουν σχέση με το Τουρκικό Έθνος.

Η εμπειρία των Κούρδων είναι αρκετή για να αποτρέψει τέτοιες αποκλιές και από εκείνους που καταπιέζονται θρησκευτικά.

Φυσικά ουδέποτε η ελληνική διπλωματία και εξωτερική πολιτική δεν τόλμησε να θέξει αυτό το ζήτημα. Μπορεί ενδεχομένως τα στοιχεία που υπάρχουν να μην είναι ικανά να τεκμηριώσουν συγκεκριμένα μέτρα πολιτικής. Όμως το πιθανότερο είναι να πρόκειται για έλλειψη διάθεσης αντιπαράθεσης με την Τουρκία, για ένα θέμα που θα μπορούσε να εξελιχθεί σε μείζον, ακόμη και για την συνοχή του γειτονικού κράτους.

Αυτή η ατομία σε συνδυασμό με την έλλειψη στόχων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής έχει ως αποτέλεσμα να βρίσκεται μόνιμως η χώρα μας σε θέση άμυνας, ενώπιον και της παγκόσμιας κοινότητας, για το ζήτημα της θρησκευτικής μειονότητας στη Θράκη.

Δεν θα ισχυριστούμε ότι τα δύο θέματα που αναφέρουμε είναι ανάλογα. Στην πραγματικότητα όμως πρόκειται για δύο όψεις του ίδιου νομίσματος.

Πιστεύουμε πως εάν τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας αξιοποιούσαν τα στοιχεία που υπάρχουν για την ύπαρξη κρυπτοχριστιανών στην Τουρκία και ειδικότερα στον Πόντο, θα μπορούσαν να τεκμηριώσουν ένα πεδίο αντιπαράθεσης με την Τουρκία για ένα θέμα όπου εξ αντικειμένου η γειτονική χώρα θα βρισκόταν σε μειονεκτική θέση. Θα πείτε, δικαιολογημένα, ψιλά γράμματα, όταν ακόμη και για τα αυτονόητα δεν μπορούμε, ως κράτος, να προστατεύσουμε τα δικά μας.

Όμως τελικά όσο και αν το εθνικό κέντρο εθελουφλεί η πραγματικότητα είναι εκεί για να φωτίζει την απουσία του. Η ύπαρξη κρυπτοχριστιανών στην Τουρκία δεν είναι μόνο ένα αγκάθι στα πλευρά της Τουρκίας, που μπορεί και να μην το νοιώθει. Είναι κυρίως ένα αγκάθι στην μικρόνηση και μικρόψυχη αντίληψη του Αθηναϊκού Κέντρου της εξουσίας, που επιμένει να αναδεικνύει τις πραγματικές διαστάσεις του ελληνισμού και της Ορθοδοξίας. Αλήθεια μπροστά σε αυτή τη διάσταση πόσο γελοία φαντάζει η "μοδάτη" αντιπαράθεση για τις ταυτότητες;

Τι κρίμα, για όλους μας.

* Ο Κώστας Ασλάνογλου είναι εκδότης - διευθυντής της ημερήσιας εφημερίδας "Μακεδονική" (Βέροιας) και πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Βέροιας.

ΤΑ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ Ε.Λ.Β. ΣΤΟΝ ΜΑΤΘΑΙΟ ΤΣΑΧΟΥΡΙΔΗ

Αγαπητέ μας Ματούλη,

Χωρίς να θέλουμε να επιδαψιλεύουμε τιμές δίχως αντίκρισμα στο πρόσωπό σου, σε συγχαίρουμε ειλικρινά για την καταπληκτική επιτυχία σου στο χώρο της μουσικής. Ευχόμαστε να συνεχίσεις την προσπάθεια σου με τον ίδιο ζήλο για την απόκτηση και του τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών στο ίδιο Πανεπιστήμιο (GOLDSMITH) του Λονδίνου. Σε καμαρώνουμε και παρακολουθούμε με ικανοποίηση την καρποφόρα πορεία σου. Η Ευξείνιος Λέσχη, παρουσία των μαθητών της σχολής εκμάθησης λύρας, όπου μικρός φοιτητής, και του τμήματος ποντιακής νεολογίας, επιθυμεί να σε φιλοξενήσει. Θα επιδιώξουμε η συνάντησή σου να αξιοποιηθεί θεότιμα για την ευαισθητοποίηση των νέων μας σε θέματα επιμονής και ευγενούς οραματισμού. Η παρουσία σου άλλωστε είναι ευχάριστη και σημαντική για όλους μας.

Πάλι σου ευχόμαστε ολόψυχα να φτάσεις εκεί που τελικά αναρεύεσαι και να ταξιδεύεις στον απέραντο ωκεανό του πενταγράμμου με ξύλινα φτωχά κουπιά έχοντας όμως πάντοτε σαν στόχο την ευεργετική επίδραση της σωστής μελωδίας στις ψυχές των ανθρώπων.

Με αγάπη

Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος Γιάννης Μιχαηλίδης
Ο Γ. Γραμματέας Μιχάλης Γερσομιδής

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Από την Κεντρική Ένωση Ποντίων Μεμβούρνης και Βικτώριας Αυστραλίας "Η Ποντιακή Εστία" λάβαμε την παρακάτω επιστολή:

Προς κ. Γιάννη Μιχαηλίδη Πρόεδρο Ευξείνιος Λέσχης Βέροιας Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Μετά από πρόκληση της Ένωσης Ποντίων Πολύγνης το χορευτικό συγκρότημα της "Ποντιακής Εστίας" θα συμμετάσχει σε εκδηλώσεις στην Ελλάδα την περίοδο των Χριστουγέννων 2000.

Αυτό ήταν πάθος και όνειρο πολλών που τώρα γίνεται πραγματικότητα. Εδώ στους μακρινούς αντίποδες ο αγώνας είναι πολύ μεγάλος για τη διατήρηση της πολιτιστικής μας ταυτότητας. Οι Έλληνες μετανάστες στη χώρα μας δημιούργησαν τους πρώτους Συλλόγους και στη συνέχεια μεταλαμπάδευσαν το φως και τον πολιτισμό στους επόμενους. Τώρα είναι η δικιά σας η σειρά. Με αυτό το ταξίδι πραγματοποιούμε έναν από τους μεγαλύτερους στόχους μας. Η επιθυμία όλων των παιδιών είναι να επισκεφθούν και τη Βέροια και να γνωρίσουν από κοντά τα παιδιά της Ευξείνιος Λέσχης Βέροιας για τα οποία διαβάζουμε τόσα πολλά μέσω της εφημερίδας "Αργοναύτης". Θα θέλαμε πραγματικά να μπει στο πρόγραμμά μας μία οργανωμένη επίσκεψη στη Βέροια. Οι ημερομηνίες που μας είναι ελεύθερες είναι 23 και 24 Δεκεμβρίου 2000. Παρακαλούμε να συζητηθεί το θέμα της διαμονής των παιδιών στο διάστημα αυτό. Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλούμε να επικοινωνήσετε με την Πρόεδρο στους αριθμούς 061393311638 ή 061417384896.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Λίτσα Αθανασιάδη
Πρόεδρος
Συμέλα Ελευθεριάδη
Γραμματέας"

Οι εξισλαμισμένοι ελληνόφωνοι Ρωμιοί της Τουρκίας

Το φαινόμενο των εξισλαμισμών υπήρξε, χαρακτήρισε όλο τον ελληνικό χώρο την περίοδο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Εκατοντάδες χιλιάδες υπήρξαν οι Έλληνες που μετεστράφησαν από το Χριστιανισμό στο Ισλάμ από την Ηπειρο μέχρι την Καππαδοκία και από την Κύπρο μέχρι τον Πόντο. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας εμφανίστηκε και το φαινόμενο των Κρυπτοχριστιανών.

Σήμερα, στην Τουρκία υπάρχουν τέσσερις ελληνόφωνες μουσουλμανικές ομάδες: η κρητική, η μακεδονική, η ποντιακή και η κυπριακή.

Οι δύο πρώτες ομάδες προήλθαν από την ανταλλαγή των πληθυσμών του 1923. Η κυπριακή, που βρίσκεται στην περιοχή της Αττάλειας, εμπλέκεται στην ελληνοκυπριακή ρήξη της Κύπρου. Η ποντιακή βρίσκεται μακρύτερα και ιστορικά έχει εμπλακεί στη σύγκρουση του ελληνικού έθνους - κράτους με το τουρκικό.

Ο ελληνικός πληθυσμός του Πόντου πριν τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο ήταν: 696.495 (Ορθόδοξοι), 190.000 (Μουσουλμάνοι), 43.000 (Κρυπτοχριστιανοί). Η πρώτη ελληνική ομάδα, όπως είναι γνωστό, ανέπτυξε το κίνημα για δημιουργία δεύτερου ελληνικού κράτους στον Πόντο και υπέστη τη φοβερή Γενοκτονία από τους Οθωμανούς και τους Κεμαλικούς στη συνέχεια Τούρκους με 353.000 θύματα.

Οι άλλες δύο ομάδες παρέμειναν στην περιοχή, υφιστάμενες την μετά το '22 πολιτική αφομοίωσης του τουρκικού εθνικισμού.

Βλάσης Αγτζίδης

Τραπεζούντα, τα Κάστρα των Κομνηνών. Η αυτοκρατορία της Τραπεζούντας, με αυτοκράτορες τους Κομνηνούς, έζησε και μεγαλούργησε για 250 περίπου χρόνια, από το 1204 έως το 1461, δοξάζοντας στην Ανατολή τον ελληνικό πολιτισμό και την ιστορία.

Στήθηκε το Μνημείο Πεσόντων υπέρ Πατρίδος της Μικρής Σάντας Ημαθίας

Γράφει ο κ. Παύλος Γραμματικόπουλος, Πρόεδρος του Μορφωτικού Συλλόγου Μικρής Σάντας

Την Κυριακή 23 Ιουλίου 2000 έγιναν τα αποκαλυπτήρια του μαρμαρινού Μνημείου της Μικρής Σάντας Ημαθίας, που στήθηκε στην πλατεία του χωριού, με πρωτοβουλία και δαπάνη του Μορφωτικού Συλλόγου Μικρής Σάντας. Η τελετή των αποκαλυπτηρίων έγινε με κάθε επισήμότητα, παρουσία των αρχών του Νομού και πλήθους κόσμου. Στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου της Μικρής Σάντας, έγινε για πρώτη φορά το Μνημόσυνο των 14 θυμάτων του χωριού που έπεσαν υπέρ Πατρίδος το 1940-1949. Ακολούθησε Τρισάγιο στο χώρο του Μνημείου, χοροστατούντος του Μητροπολίτη Βέροιας, Ναούσης και Καμπανίας κ.κ. Παντελεήμονα και στη συνέχεια έγιναν τα αποκαλυπτήρια του Μνημείου από τους: 1) Ορέστη Σιδηρόπουλο, αντινομάρχη Ημαθίας, 2) Ταχματζίδη Δημήτρη, αντιδήμαρχο Βέροιας και 3) Γραμματικόπουλο Παύλο, Πρόεδρο Μορφωτικού Συλλόγου Μικρής Σάντας.

Με συντονισμένες ενέργειες του Συλλόγου πραγματοποιήθηκε παλλαϊκή σύναξη όλων των Σανταίων και των συγγενών των θυμάτων και αποδόθηκαν οι πρέπουσες τιμές προς τους πεσόντες υπέρ Πατρίδος Σανταίους.

Όπως τόνισε ο Πρόεδρος του Μορφωτικού Συλλόγου Μ. Σάντας κ. Παύλος Γραμματικόπουλος, "έκδηλη ήταν η συγκίνηση και η ψυχική ικανοποίηση όλων των κατοίκων της Μικρής Σάντας, γιατί μία πάνδημη επιθυμία και ένα μακροχρόνιο όραμα των Σανταίων έγινε επιτέλους πραγματικότητα".

Στήθηκε, είπε, το απείριστο και κατάλευκο αυτό Μνημείο

στην πλατεία του χωριού μας και έτσι εκπληρώθηκε η βασική πατριωτική υποχρέωση της Μ. Σάντας αλλά και η οφειλόμενη τιμή προς τους πεσόντες υπέρ Πατρίδος αδελφούς μας.

Την ημέρα αυτή, είπε, όλες οι ψυχές των εν ζωή Σανταίων ανακουφίστηκαν πραγματικά και έστρεψαν με καμάρι πλέον τα μάτια, του νου και της ψυχής, προς τον ουρανό, για να συναντηθούν και να μιλήσουν νοερά με τους νεκρούς αδελφούς τους και να τους ζητήσουν συγγνώμη που άργησαν να στήσουν το Μνημείο τους.

Οι σημερινοί Σανταίοι με τη μνήμη ριζωμένη στις αλησμόνητες Πατρίδες του Ποντιακού Ελληνισμού, ψυχικά και πνευματικά δεμένοι με τις ιστορικές παρακαταθήκες και τις ακατάλυτες διαχρονικές αξίες και τις αρετές της Επτάκωμης Σάντας του Πόντου, στήσανε το απλό και απείριστο αυτό Μνημείο, για να επιβεβαιώσουν το βασικό ψυχικό χαρακτηριστικό στοιχείο των Ελλήνων, να διατηρούν άσβεστη την εθνική τους μνήμη ανά τους αιώνες, τιμώντας τους νεκρούς της Πατρίδας τους, με μνημεία και ειδικές τελετές.

Η ανέγερση και τοποθέτηση Μνημείων για τους Πεσόντες υπέρ Πατρίδος είναι μία διαχρονική συνήθεια και πράξη, που έχει τις ρίζες της στην ελληνική ζωή της αρχαίας Ελλάδος.

Τη βασική αυτή κοινωνική αρχή, την έκφραση δηλαδή της τιμής προς τον ηρωϊκό τους νεκρούς των πολέμων, τήρησαν πιστά και απαράβατα οι Έλληνες και ολόκληρος ο Ποντιακός Ελληνισμός της Ανατολής.

Οι Αρχαίοι Αθηναίοι, όπως ξέρουμε, έστηναν τιμητικές στήλες και Μνημεία καλλιμάρμαρα, στα πιο περιόπτα μέρη της πόλεως, για να τιμήσουν τους νεκρούς των πολέμων τους.

Ετσι λοιπόν και σήμερα, οι Σανταίοι του 2000, "πιστοί τοις κείνων ρήμασι και πράξεσι" στήσανε ένα Μνημείο για όλους τους νεκρούς της Σάντας του Πόντου αλλά κυρίως για τα παρα-

κάτω 14 παιδιά της Μικρής Σάντας, που έπεσαν υπέρ Πατρίδος το 1940-1949.

Οι δύο (2) πρώτοι που έπεσαν στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο του 1940 είναι: 1) Θεοδωρίδης Δημήτριος του Αλεξάνδρου, 2) Χειμωνίδης Θεοδόσης του Πέτρου.

Ακολουθούν οι πεσόντες στην περίοδο της Εθνικής Αντίστασης και της Γερμανικής Κατοχής: 1) Κωνσταντινίδης Μιλτιάδης του Σταύρου, 2) Κωστικήδης Ανέστης του Χρήστου, 3) Λαχανόπουλος Ανδρέας του Νικολάου, 4) Μουρατίδης Ευστάθιος του Γεωργίου, 5) Μουρατίδης Παναγιώτης του Γεωργίου, 6) Μουρατίδης Γεώργιος του Παναγιώτη, 7) Τσαχουρίδης Γεώργιος του Μιχαήλ, 8) Τσαχουρίδης Ματθαίος του Μιχαήλ, 9) Σιδηρόπουλος Δημήτριος του Θεοδώρου, 10) Αμοιρίδης Χρήστος του Αχιλλέα, 11) Πιστοφίδης Ιωάννης του Θεοδώρου και 12) Πολιτίδης Χαράλαμπος του Δημητρίου.

Αυτοί είναι, τόνισε ο κ. Πρόεδρος του Συλλόγου, οι Σανταίοι που έχασαν τη ζωή τους, εκτελώντας το ύψιστο προς την Πατρίδα καθήκον τους.

Οι περισσότεροι απ' αυτούς θυσιάστηκαν πάνω στο άνθος της ηλικίας τους. Υπέστησαν τα αντίδικα, με μύριες όσες μακροχίτες και στερήσεις, αντιμετώπιζοντας με απαρύμυλο σθένος και αποφασιστικότητα, τα φασιστικά στρατεύματα της Χιτλερικής κατοχής.

Αυτοί μαζί με τους άλλους Έλληνες πολεμιστές, έδωσαν τα καίρια κτυπήματα κατά του Γερμανικού οδοστρωτήρα, σταμάτησαν και καθυστέρησαν την προέλασή του, δίνοντας το χρόνο στους πανικόβλητους συμμάχους να ανασυνταχθούν και να συνεχίσουν τον αγώνα για την τελική νίκη και τη σωτηρία της ανθρωπότητας.

Αυτοί φανέρωσαν σε όλο τον κόσμο το μεγαλείο της ελληνικής ψυχής και σ' εμάς τους συγχωριανούς τους ότι οι Σανταίοι εξακολουθούν να είναι Τραντέλληνες και ότι δεν διαπραγματεύονται με κανένα αντάλλαγμα την τιμή, την ελληνική αξιοπρέπεια, τη χριστιανική πίστη και την εθνική ανεξαρτησία.

Πολέμησαν με αδάμαστη θέληση και δύναμη, που έκρυβε μέσα τους η ελληνική τους ψυχή.

Στήριξαν αναμφισβήτητα τη διατήρηση της εθνικής ιστορικής και πολιτιστικής φυσιογνωμίας του Έλληνα, υψώνοντας το ηθικό και ψυχικό τους ανάστημα, όταν ολόκληρος ο κόσμος, έντρομος λυποψυχούσε και πανικόβλητος παρεδίετο αμαχητί στη λαίλαπα της φασιστικής πλημμύρας του Χιτλερισμού.

Το Μνημείο τους αυτό θα μένει εδώ σαν αιώνιο σύμβολο της εθνικής τους αποστολής, γιατί όλοι τους είχαν την πεποίθηση και τη βεβαιότητα, ότι ο καθένας από την πλευρά του, πρόσφερε τα πάντα για την Πατρίδα.

Με καθαρή σκέψη και ηθική κρίση πρέπει να αντικρύσουμε τον τίτανο αγώνα της εθνικής μας αντίστασης για να κατανοήσουμε το βαθύτερο νόημά του. Ετσι θα δούμε ότι ο ελληνικός λαός στάθηκε άξιος της ιστορίας του, αλλά ζημιώθηκε από τη σύγχυση που του προκάλεσαν οι παρεμβάσεις των ξένων. Στα τελικά αποτελέσματα αυτού του αντιστασιακού αγώνα συγκαταλέγεται δυστυχώς και το φοβερό πλήγμα που δέχτηκε η ελληνική κοινωνία, το οποίο ήταν τρομερά εξουθενωτικό και διαλυτικό.

Χιλιάδες αγνοί και αθώοι Έλληνες έχασαν άδικα τη ζωή τους, από τις έντεχνα διοχετευμένες εμφυλιωτικές τάσεις συγκρούσεις στις ψυχές του ελληνικού λαού, από τους ξένους παράγοντες.

Δυστυχώς το παιχνίδι των ξένων παρεμβάσεων συνεχίζεται και σήμερα και μάλιστα πιο έντονα και χωρίς προσχήματα.

Ωμή και φανερή βία, καμουφλαρισμένη πολλές φορές με τον μανδύα του προστάτη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ασκείται καθημερινά στα μικρά και αδύναμα κράτη από τις δήθεν πολιτισμένες δυνάμεις, που προσπαθούν να επιβάλουν ολοκληρωτική εξάρτηση, πολιτική, οικονομική και πολιτιστική.

Γι' αυτό το επιτακτικό μήνυμα που εκπέμπει προς όλους τους Έλληνες ο μεγαλειώδης αγώνας της εθνικής μας αντίστασης είναι: Να διαφωτισθεί με κάθε τρόπο η αγάπη, η ομόνοια και η ενότητα του ελληνικού λαού.

Μόνο ενωμένοι και συσπειρωμένοι όλοι οι Έλληνες θα μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε οποιαδήποτε εξωτερική παρέμβαση και απειλή, που θα θελήσει να ταπεινώσει την έντιμη και αξιοπρεπή ελληνική ψυχή.

Και Κατάγοντας ο Πρόεδρος του Μορφωτικού Συλλόγου Μικρής Σάντας είπε: "Υποκλιόμενα μπροστά στην υπέρτατη θυσία και την εθνική προσφορά των τιμημένων παιδιών της Μ. Σάντας και υποσχόμαστε ότι η μνήμη τους θα μένει άσβεστη στις ψυχές μας και το παράδειγμά τους θα μας καθοδηγεί στο δρόμο της τιμής και του εθνικού μας καθήκοντος".

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Τα ποντιακά τάγματα του 1919-1920

του Λάζ. Παπαδόπουλου

Τα Ποντιακά Τάγματα συνεκροτήθησαν κατόπιν Διαταγής του ΓΕΣ εν Αθήναις και εν Θεσσαλονίκη το 1919. Εις το Τάγμα Θεσσαλονίκης υπηρετούσαν οι κάτωθι Πόντιοι Αξιωματικοί, αποσπασθέντες από τας εν Μ. Ασία Μονάδας των:

- 1) Υπολοχαγός Ξενοφών Ακογλους, από τα Κοτύωρα
- 2) Υπολοχαγός Λάζαρος Ανδρεάδης, από τα Φυτίανα
- 3) Ανθυπολοχαγός Λάζαρος Παπαδόπουλος, από την Αδυσσον
- 4) Ανθυπολοχαγός Ιωάννης Παρχαρίδης, από την Τραπεζούντα
- 5) Ανθυπολοχαγός Ιορδάνης Βαφειάδης, από την Τραπεζούντα
- 6) Ανθυπολοχαγός Μυρώδης Δημητρακόπουλος, από την Σινώπη
- 7) Ανθυπολοχαγός Χρυσόστομος Καραϊσκος, από την Οινόη
- 8) Ανθυπολοχαγός Θεόδωρος Αποστολίδης, από την Αμισσό
- 9) Ανθυπολοχαγός Ιωάννης Καρασάββας, από την Ποντοηράκλεια
- 10) Επίατρος Μιλτιάδης Θωμαϊδής, από την Τραπεζούντα
- 11) Ανθυπίατρος Ανέστης Χαριτάνδης, από την Βαρενού
- 12) Ανθυπίατρος Παντελής Σεϊτανίδης, από την Κερασούντα

Το Τάγμα Θεσσαλονίκης κατόπιν αρτίας εκπαίδευσως, ανεχώρησε δια Σμύρνην τον Απρίλιον του 1920. Και οι μεν Αξιωματικοί επανήλθον εις τας εμπολέμους Μονάδας των, οι δε οπλίται ενετάχθησαν εις διαφόρους άλλας Μονάδας.

ΓΕΝΝΕΣΗ ΚΑΙ ΒΑΦΤΙΣΗ

Του Γιάννη Μελετιδίου

"Τη βαρασία" (εγκυμοσύνη) την έκρυβαν με κάθε τρόπο. Θεωρούνταν μεγάλη ντροπή να παρουσιάζεται μια "βαρασμένη" - έμποδος (έγκυος) μπροστά σε κόσμο. Κάθε φορά που η έμποδος λαχταρούσε να φάει κάτι, έπρεπε απαραίτητα να της το προσφέρουν από φόβο "κάπ' χάν' το παιδί".

Πίστευαν, πως "το χάσιμον τη παιδί" (αποβολή) προερχόνταν από "ζορλαμάν" (ζόρι) και "αχπάραμαν" (φόβο).

Όταν έφτανε η ώρα της γέννας, "εντόκαν ατέν τα πόνα, έτρεχαν στη μαμή. Στο σπίτι ετοιμάζαν οι συγγενείς " τ' εμπάλα (πανιά) του μωρού, ενώ ψιθύριζαν: "Θε μ' και Παναία μ' προφτάστεν. Καλογέν' να εν. Αγέρ ιμ (Αι - Γιώργη μου) αγλήγορε πρόφτασον. Με τ' έναν λαλιαν να ελευθερούται".

Η μαμή έφτανε για να αρχίσει το δύσκολο έργο της. "Φως τ' ομμάτα σ' αούρ εν!", φώναζε η μαμή στο αντίκρισμα του νεογέννητου.

Στη συνέχεια τακτοποιούσε τη λεχώνα και την έβαζε στο κρεβάτι, έκοβε την τσιπαίτου μωρού, το έλουζε, το φάσκωνε και το έβαζε στο πλάι της μητέρας, λέγοντας: "Έ, φως σ' ομμάτα μου, ο Θεός ν' αξιών μας και σ' άνε βάπτισμάν αθε".

Υστερα από όλα αυτά φώναζαν τον ιερέα να "ευχάζ"

και, αμέσως μετά, έστρωναν πλούσιο τραπέζι. Στη λεχώνα έδιναν να φάει μόνο σούπες, συνήθως "μαλέζ" (αλευρόσουπα).

Στα περίεργα παιδιά που ρωτούσαν πώς βρέθηκε το μωρό, έλεγαν: "Α σο ποτάμ έγκεν από η μαμή" ή "α σο χωράφ". Τη λεχώνα 40 μέρες δεν την άφηναν να κάνει βαριές δουλειές. "Όυς τα σαράντα τη λεχούσας τ' έναν το ποδάρ' σο ταφίν εν", έλεγαν.

Ακόμη, τις νύχτες δεν την άφηναν μόνη στο δωμάτιο, από φόβο μήπως την πειράξουν οι μάγισσες. Την εφοδίαζαν με φυλαχτά για το "κακόν τ' ομμάτ".

Η πρώτη τροφή του μωρού, εκτός από το γάλα της μάνας του, ήταν το τσάι, το ζαχαρομένο πανί, το μαλέζ και το γαλακτοχάβιτο.

Το μωρό το κοιμίζουν σε ξύλινη κούνια που ήταν με περισσή φροντίδα κατασκευασμένη. Οι φτωχοί χρησιμοποιούσαν το "ανεμακούν" (ένα είδος κούνιας από σχοινί). Την ώρα που το έβαζαν στην κούνια, το στραύρωναν με ανοιγοκλεισμένη παλάμη και έλεγαν: "Έπαρ ύπνον κι έπαρ ύαν".

Για την τύχη του μωρού έλεγαν: "Ο Θεός γράφτ' σο κατίν (μέτωπο) αθε το θα έρται σο κιφάλν' αθε".

Μετά από σαράντα μέρες (σαραντάρισμα) επέτρεπαν στη λεχώνα να κυκλοφορεί ελεύθερα. Σ' όλο αυτό το διάστημα γίνονταν επισκέψεις στη λεχώνα με πλούσια φαγητά ("μακαρίναν", "τσιριχτά" κ.α.)

Από τις πρώτες μέρες της γέννησης του μωρού, φρόντιζαν να κάνουν "τα φωτίσια" (βάπτισμα). Βιάζονταν να το κάνουν χριστιανό. Φοβόταν μήπως τους φύγει το παιδί σε κάποια κακιά ώρα "αφώτιστον".

Σε περίπτωση ανάγκης έκαναν στο μωρό μια υποτυπώδη βάπτισμα: Το ράνιζαν με νερό και αφού το ανύψωναν έλεγαν: "Είς το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος Αμήν". "Ιμψόν βάπτισ"

σιν εν αυτό", έλεγαν. Αν το μωρό γλίτωνε από το θάνατο, τότε το ξαναβάφτιζαν κανονικά.

Το νουό τον προσφωνούσαν "δεξάμενο" και τη νουνά "δεξαμένη". Οι κουμπάροι προσφωνούνταν "κούμπαρε" ή "σύντεκεν" και "κούμπάρτσα" ή "συντέξα" και τα παιδιά "δεξμάτ" και "δεξματέα".

Το πρώτο το παιδί "εκράτην" (βάφτιζε) ο κουμπάρος. Τον καλούσαν "με κερίν". Η βάφτιση γινόταν συνήθως "την Κερεκλήν" (Κυριακή) στην εκκλησία. Ο δεξάμενος έφερνε στη βάφτιση συνήθως "ένα πήχυν χασάν, έναν σταυρόν κι έναν γάταν φορεσίαν".

Όταν έφτανε η ώρα, ρωτούσε ο παπάς το "δεξάμενο": "ντο όνομαν θα καλίω' στο".

Εκείνος, μετά από προηγούμενη συνεννόηση με τους γονείς του παιδιού έδινε το όνομα "τη πάππονος" ή "τη καλομάνος".

Οι συνθιτισμένες ευχές που έδιναν μετά το όνομα ήταν: "Έ κια ναζεί καιν να σέρεστ' στον". "Πολύχρονον και καλορίζκον να εν". "Αίντε σιλόχρονον και σην χαράν αθε". "Ναζεί κι ο δεξάμενον".

Μετά η μητέρα γονάτιζε μπροστά στο "σύντεκνον" και αφού φιλούσε το χέρι του παραλάμβανε το παιδί, λέγοντας "Παντ' άξιος" ή "Άξιος ο κόπος ισ". Ο δεξάμενος τότε της έλεγε: "Ναζεί, να βασιλεύ. Ας ελέπω σ' από ους το 7 χρόνια. Τεσλίμ εφτάγω σ' αυτό, Α' σ' άψιμον, α σο νερό". Η τελετή έκλεινε με πλούσιο τραπέζι.

"Το κερίν" (την κουμπαριά) το σεβόταν και το τιμούσαν. Θεωρούσαν μεγάλη ντροπή να μαλώνουν μεταξύ τους οι σύντεκνοι.

Το ενδιαφέρον του "δεξάμενου" για το βαφτιστικό του ήταν πολύ μεγάλο. Δεν το ξεχώριζε από τα δικά του παιδιά. Επίσης και το "δεξμάτ" τιμούσε και σεβόταν το "δεξάμενο" σαν πατέρα του και τον επισκεπτόταν τακτικά.

Ποιόν εν η Παράδοση;

Ποιόν εν η παράδοση
εμείς ντο θα κρατούμε,
ποία πρέπ' να φυλάττωμε
ώσπον τα εμείς θα ζούμε;

Σα συλλόγους ελέπομε
παιδιά να χορεύνε,
τα φορεσίας τη χορού
να φορούνε κ' εξέρνε

Ζιπκας φορούνε οι γυναίκ'
και με τ' αούρτς' τάράουν',
χορεύνε παν αθά κι ακεί
σ'ον κόσμο εντροπιάνουν.

Ακόμαν ζουν' οι παλαιοί
τα χορόντας π' εξέρνε,
πολλά ασ' ο ατωριζνά
να ελέπν' στα κι θέλνε

Τα "τσιαλίμα" ντ' εφτάν' αθά
σ'ον Πόντον πουδέν κ' ήταν,
όμον ντο παν θα ίντανε
τα χορόντας "μπαλέτα".

Τα γαϊτέδες τα παλαιά
εσέγκαν' στα "ουράδια"
όμον ντ' εφτάν' τα λώματα
και κρουν' απάν' εμπάλα.

Πολλοί γράφ'νε ποιήματα
γράφ'νε και τραγωδίας,
σαφλίζνε και σφην' στα
και χαλάνε καρδιάς

Και σταιν' ποι τραγωδούν' στα
παράδες για να παίρνε,
ας κουνίζνε πως με τ' από
τιδέν κ'όν κι φέρνε

Χορόντας εφτάν' οι Σύλλογοι
τον κόσμο τοπλιαύνε,
σ'α ημέρας τη Σαρακοστής
τα κρέατα μαιρεύνε.

Ποντιακά απέσ' σο σπίν'
άλλο κι καλατζεύνε,
τ' άλλα τα γλώσσας αγαπούν
τε εμέτερον κι ξέρνε.

"Νέον" παράδοσην εμείς
αν θέλουμε να εφτάμε,
με το προζύμ' το παλαιόν
θα πάμε όθεν πάμε.

Σταυρίτες 2000
Γιάννης Μιχαηλίδης

Λεξιλόγιο
ζιπκας = ανδρική ενδυμασία
ατωριζνά = σημερινά
γαϊτέδες = σκοπός τραγουδιού
λώματα = ενδύματα (ρούχα)
σαφλίζνε = σαλιάζουν
καλατζεύνε = σμιλούν

Σημ. "Αργοναύτη": Εύστοχα ακτινογραφεί με τους έντεχνους στίχους του, ο αγαπητός φίλος κ. Γιάννης Μιχαηλίδης τη σημερινή απαράδεκτη κατάσταση που επικρατεί στους παραδοσιακούς χορούς μας, όπως και στα τραγούδια μας (στίχους).

Όλα στο βωμό του Ερμή! Ετσι είναι δυστυχώς.

"Με το προζύμ' το παλαιόν" - ας το έχουν υπόψη τους οι υπεύθυνοι των Ποντιακών Συλλόγων, "θα πάμε όθεν πάμε".

Τα θεμά μας συγχαρητήρια στο δημιουργό "Ποιόν εν η παράδοση," κ. Γιάννη Μιχαηλίδη.

ΜΝΗΜΗ

ΝΙΚΟΥ ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

1922-1999

"Όυ γαρ ολγωρών της αρετής ουδέ ραθυμών διετέλεσσ βίον, αλλά το μεν σώμα τοις πόνους εγύμναζε, τη δε ψυχή τους κινδύνους υπέμενε".

Ισοκράτης

Ενας χρόνος πέρασε από τότε (20-9-1999), που έφυγε από τη ζωή, από κοντά μας, ο συμπατριώτης μας, Νίκος Σιδηρόπουλος.

Επαψε να δεσπόζει η πνευματική του παρουσία στην τοπική μας κοινωνία.

Δικηγόρος και στη συνέχεια συμβολαιογράφος, αρθρογράφος και οικογενειάρχης. Καλής και ευπροσήγορος, παραστατικότητας και λαλίστατος. Οι γνώσεις του και οι φιλοσοφημένες σκέψεις του, εντυπωσίαζαν από την πρώτη στιγμή το συνομιλήτη του. Φλογερός εραστής των βιβλίων, δεν παρέλειπε να εντυπωφεί στην ακένωτη δεξαμενή της κλασικής παιδείας. Ταυτόχρονα δεν παρέλειπε να παρακολουθεί την επικαιρότητα. Ευστοχάτα είναι τα κριτικά σημειώματά του, που δημοσιεύτηκαν στον τοπικό τύπο.

Ήταν αμετακίνητος στις αρχές του και πάντα τον χαρακτήριζε η αλτρούστική διάθεση.

Πιστός, από οικογενειακή καταβολή, στις αρχές της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της αγάπης προς την πατρίδα.

Οι παλμοί της καρδιάς του ήταν παλμοί χριστιανικής αγάπης στους συνανθρώπους του. Σκοπός του υπήρξε η όσο το δυνατόν προσέγγισή του στην τελειότητα της ανθρωπίνης ύπαρξης, γιατί πίστευε στο λόγο του αποστόλου Παύλου: " Η γαρ δύναμις μου εν ασθενεία τελειούται" (Β' Κορινθ. ιβ 9).

Η Βέροια έχασε ένα μεγάλο πνευματικό της τέκνο και η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας το γενναίο στρατώτη της ποντιακής ιδέας.

Ο Νίκος Σιδηρόπουλος non amnis moris est (= δεν πέθανε ολόκληρος) κατά το μέγα Λατίνο λυρικό ποιητή Οράτιο (65-8 π.Χ.), αφού το σπουδαίο συγγραφικό έργο, που άφησε, θα τον διατηρεί πάντα ζωντανό ανάμεσά μας.

Ενας χρόνος μετά το θάνατό του, αναπολώντας νοσταλγικά τη μνήμη του, τούτο και μόνο το λόγο θα είχαμε να πούμε, τον απλό και αποκαλυπτικό για την εγκαρδιότητα της νοεκής έστω αυτής επικοινωνίας μας μαζί του, σον να τον βλέπαμε χαραγμένο σε μian επιτύμβια στήλη ελληνιστικής εποχής:

"Ανθρώπε φίλτατε και χρηστέ, χαιρέ!"

Γιάννης Α. Μελετιδίου

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ

Του Χρήστου Δελαβερίδη

Το ταξίδι μας στις πατρογονικές εστίες το διοργάνωσε ο Στέφανος ο Μαυρίδης - οδοντίατρος από την Κοζάνη και προγραμματίστηκε από τις 1-7 έως τις 10-7-2000.

Ξεκινήσαμε, λοιπόν, το βράδυ της 31-6-2000 δέκα έξι άτομα με προορισμό την Τραπεζούντα και ενδιαμέσους σταθμούς στην Κωνσταντινούπολη, την Τοκάτη και την Ορντού (Κοτύωρα).

Στην Κωνσταντινούπολη φτάσαμε μετά από μια ολιγόωρη στάση στην Σιλιβρία, όπου ο δήμαρχος της πόλης μας προσέφερε αναψυκτικά στην παραλία της ωραίας του πόλης και εξέφρασε τα αισθήματα φιλίας του.

Επισκεφθήκαμε την Αγία Σοφία και θαυμάσαμε την εξαιρετική δόμησή της, τα μάρμαρα, της ψηφιδωτά και την μεγαλοπρεπεία της.

Ακολουθώντας πήγαμε στη Γιάλοβα, όπου ο σεισμός πέρυσι έκανε μεγάλο κακό και στη συνέχεια επισκεφθήκαμε την Ελιμίε χωριό που άλλοτε κατοικούσαν Έλληνες και τώρα κατοικούν Τούρκοι που με την ανταλλαγή ήρθαν από την περιοχή Θεσ/νίκης.

Με προορισμό την Τοκάτη περάσαμε από το οροπέδιο της Βολύ όπου διανυκτερεύσαμε.

Το βράδυ στην ταβέρνα του ξενοδοχείου, έκπληκτοι διαπιστώσαμε ότι το πρώτο πιάτο που μας σέρβιραν ήταν "μακαρίνα" και "βαρένινα" πασπαλισμένα με τσορτάνια.

Στην Τοκάτη φτάσαμε αφού περάσαμε από την Αμάσεια, μια όμορφη πόλη που τη διασχίζει δρεπανοειδώς ποτάμι και ψηλά σ' έναν λόφο στέκει αγέροχο το Βυζαντινό κάστρο.

Κάτω από το κάστρο, λαξευμένοι σε βράχο βρίσκονται οι τάφοι των Μιθριδατών βασιλέων του Πόντου. Ακόμη, στην πόλη της Τοκάτης υπάρχουν βυζαντινά μνημεία.

Στο σαλόνι του ξενοδοχείου όπου διανυκτερεύσαμε ένα τεράστιο ανάγλυφο διηγούνταν την ιστορία της περιοχής και δεν έλειπαν βέβαια ο Μέγας Αλέξανδρος, το Βυζάντιο και πολλά άλλα μνημεία της Ελληνικής Αρχαιότητας.

Επισκεφθήκαμε ακολουθώντας τα χωριά Ειρέ και Κιρλίκ όπου οι Τούρκοι κάτοικοι, μέτοικοι από την περιοχή της Θεσ/νίκης μας υποδέχθηκαν με αγάπη και μας πρόσφεραν θαυμάσιο "αριάνι".

Τα μέρη αυτά είναι όμορφα και ο φυσικός τους πλούτος μεγάλος. Δυστυχώς όμως η ανάπτυξη τους είναι ασήμαντη.

Στο Κιρλίκ οι γυναίκες του χωριού λένε ότι όταν πονάει το κεφάλι τους κάθονται κοντά σε κάτι πέτρες, που ήταν τα θεμέλια της ορθόδοξης εκκλησίας και τώρα δεν υπάρχει, προσεύχονται και γίνονται καλά.

Το φαινόμενο αυτό πρέπει, ίσως να ερευνηθεί από ιατρική άποψη γιατί είναι θεραπεία χωρίς φάρμακα, ενεργειακής, μάλλον, φύσεως. Άλλες πάλι λένε ότι όταν πάνε στο ίδιο αυτό μέρος, κάποια μορφή τους διώχνει από εκεί.

Ακολουθώντας φθάσαμε στο Μεσουντιέ (Μελάνθιον) μια κωμόπολη ευρισκόμενη σε μια κοιλάδα του ορεινού συμπλέγματος, νότια της Ορντού.

Η εκκλησία του Μεσουντιέ κτισμένη τις 20-6-1912 με

Ο, τι απόμεινε από το ιστορικό πατριαρχικό μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Βαζελώνα. Μπρος και αριστερά ο κ. Χρήστος Δελαβερίδης

πελεκητή πέτρα, μαρτυρεί την άνθηση και την μεγαλοουγία του Ελληνικού στοιχείου στην περιοχή εκείνη.

Μεγάλη, όμορφη και καλοκατασκευασμένη, στέκει αντιστεκόμενη τον χρόνο, παρ' όλο που η στέγη της έπεσε και τα στοιχεία της φύσεως της βάλλουν αλύπητα.

Στα χωριά του Μεσουντιέ που άλλοτε οικούσαν από Έλληνες μένουν λίγοι Τούρκοι που σέβονται τα μνημεία του παρελθόντος.

Στο ισόγειο κάποιου σπιτιού υπάρχει εκκλησία με θαυμάσιες τοιχογραφίες, την αξία των οποίων φαίνονται να γνωρίζουν οι ένοικοι και για τον λόγο αυτό την φροντίζουν.

Διανυκτερεύσαμε στην Φάτσα, 70 χιλιόμετρα δυτικά της Ορντού. Σε όλη την διαδρομή τα τοπία ήσαν το ένα καλύτερο από το άλλο. Μια θαυμάσια εναλλαγή από βουνά, κοιλάδες, δάση, λιβάδια, οροπέδια, ποτάμια που δεν μας άφησαν να πλήξουμε ούτε για μια στιγμή.

Από την Φάτσα όμως προς την Τραπεζούντα, μια διαδρομή 450 χιλιομέτρων αυτό που είδαμε ήταν μεγαλειώδες. Ψηλά βουνά κατεβαίνουν μέχρι την παραλία του Ευξείνου Πόντου. Το πράσινο βαθύ και πυκνό και τα ποτάμια πολλά. Σε κάθε κοιλάδα από ένα.

Το φημισμένο φουντουκόδασος να καλύπτει όλη την περιοχή, μέχρι την κορυφή των βουνών και να περιβάλλει όλες τις πόλεις της περιοχής, Σαμψούντα, Κερασούντα, Τρίπολη, Ορντού μέχρι την Τραπεζούντα.

Φτάσαμε τέλος στην φημισμένη και χλιοτραγουδισμένη Τραπεζούντα, μια όμορφη πόλη σε μαγευτική τοποθεσία. Εδώ μας περιμένει μια έκπληξη.

Ζιπκαλίδες και κεμετζετζίδες σε πελώριες ζωγραφίες και αγάλματα μας θυμίζουν ότι είμαστε στην πατρίδα μας, σε δικό μας μέρος.

Στην αρχή, βέβαια, ομολογώ ότι μου κακοφάνηκε και σκέφτηκαν ότι σφετερίζονται την δική μας ιστορία και παράδοση.

Γρήγορα όμως και μετά από επαφή με τον κόσμο, κατάλαβα ότι δεν τίθεται θέμα σφετερισμού διότι η δική τους ιστορία είναι συνυφασμένη με την δική μας, έχουν κοινά ήθη και έθιμα με τα δικά μας, τα ίδια φαγητά, ίδια ενδυ-

μασία και τις ίδιες μουσικές ρίζες.

Την άλλη μέρα επισκεφθήκαμε τη Μάτσα, μικρή κωμόπολη 40 χιλιόμετρα νότια της Τραπεζούντας. Την περιβάλλουν πανύψηλα δασοσκεπή βουνά και την διασχίζουν δύο ποτάμια.

Της Παναγίας το ποτάμι και την Ματσούκας το ποτάμι ενώνονται στη Μάτσα και σχηματίζουν τον Δαφνοπόταμον. Λίγο πιο κάτω προς την Τραπεζούντα βρήκαμε τη Τρίχας το γεφύρι με την ιστορία του και το ομώνυμο τραγούδι του.

Εκεί στην Μάτσα έψαξα και βρήκα εγγονούς των φίλων του παππού μου από τους οποίους όμως δεν ζει κανένας.

Η συγκίνηση μεγάλη που για τον καθένα μας κορυφώνονταν όταν εύρισκε απομεινάρια της ζωής των παππούδων του.

Στη συνέχεια ανεβήκαμε για το Χαψίκιοϊ, το κέντρο της Ματσούκας. Οσο ανεβαίνουμε τόσο το τοπίο γίνεται ομορφότερο, ομορφιά που ποτέ δεν είδαμε όμοια της.

Η Ρωμανία
κί' αν επέρασε
ανθεί και
φέρει κί' άλλο

ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ

Ψεγάδι κανένα, πλούσια βλάστηση, όμορφα ψηλά βουνά, δάση, λαγκάδια και λειβάδια διαδέχονται το ένα το άλλο. Δίκα η Κα Ανατολή από το Δρέπανο ανεφώνησε με συγκίνηση "Ε, Θεοί του Ολύμπου εσείς στον Όλυμπο κι έπρεπε να κάθαστε, αδακές έπρεπε να είσαστε".

Τα τοπία θυμίζουν Αλπεις και δίκα επιλέχθησαν από τους προγόνους μας, τον Ιάσωνα και τους άλλους να τα κατοικήσουν.

Στο Χαφικιοί, συγκινημένοι οι κάτοικοι μας δέχονται φιλικότητα, ακούνε την δική μας λύρα και ακούμε την δική τους. Μας κερνάνε υπέροχο αριάνι και τρώμε "σουτλάς" (ριζόγαλο) που νοστιμότερο δεν βρήκαμε ούτε παρόμοιο. Θα ξαναβρούμε εκτός κι' αν πάμε στον ίδιο τόπο. Μας μιλάνε ποντιακά και δεν χρειαζόμαστε διερμηνέα.

Οι Χαφικιοί χορεύουν σέρα, τρομαχτά, όμορφα και απaráλλαχτα όπως τη χόρευαν οι δικοί μας όταν ήρθαν από τον Πόντο.

Δεν θέλουμε να φύγουμε και με πόνο ψυχής μας αποχωρίζονται. Το πρόγραμμα όμως είναι δεδομένο και οι ώρες αμύλητα κυλάνε.

Φύγαμε από τη Μασκοούκα με την ψυχή μας γεμάτη αγαλλίαση και ωραία συναισθήματα. Λίγο πριν τη Μάσκα ανηφορίζει ένας δρόμος προς τη μονή Βαζελώνα, τον ακολουθούμε.

Η βλάστηση πυκνή και οργιώδης μέχρι την κορυφή. Δεξιά και αριστερά μας απότομες πλαγιές γεμάτες από πανύψηλα έλατα και κάτω από αυτά αζαλέες αυτοφυείς, ψηλές και ωραίες από όπου βγαίνει το "παλαλόν το μελ". Λίγο κάτω από την κορυφή το μοναστήρι του Αι Γιάννη του Βαζελώνα σκαρφαλωμένο σε μια απόκρυμη πλαγιά, έχει θαυμάσια θέα.

Εδώ μόνον αγαθές σκέψεις έρχονται στον νου του ανθρώπου και το μεγαλείο της φύσης με την σκέψη ότι χιλιάδες άγιοι άνθρωποι εμόνασαν εδώ σε υποβάλλει.

Την ίδια μέρα για Τρίτη φορά ανεβαίνουμε το όρος Ταύρος κατευθυνόμενοι για το χωριό ISKADILER (Αλεξανδρούπολη) της περιοχής Τόνιας. Και εδώ τα ίδια θεϊκά τοπία. Καθίσαμε στο καφενείο του χωριού όπου οι κάτοικοι (Ελληνόφωνοι) μας υποδέχονται με ωραιότατα "στύπα" και "χαβίτες". Η ατμόσφαιρα συνεχώς ζεσταίνεται και το γλέντι φουρνώνει. Αργά το βράδυ επιστρέφουμε για Τραπεζούντα.

Την άλλη μέρα ξεκινάμε για Σουμελά. Θεϊκό το τοπίο, πανύψηλα δένδρα σε απόκρυμη βουνά και στο βάθος της Παναγίας το ποτάμι κοχλάζει κατεβαίνοντας και σχηματίζει μικρούς καταρράκτες.

Ανυπέρβλητη ομορφιά και μεγάλη συγκίνηση. Πολυπληθείς επισκέπτες, Τούρκοι ως επί το πλείστον, με σεβασμό αποθέτουν την ευλάβειά τους στην Παναγία του όρους Μελά.

Το Μοναστήρι αναστυλώνεται με γοργό ρυθμό και σε λίγο ίσως χρόνια θα μπορούν οι επισκέπτες να το χαίρονται στην κατάσταση που ήταν πριν από 100 χρόνια.

Επιστρέφοντας περνάμε από την Λιβερά και ζητάμε να βρούμε τον παππού Sahil χωρίς αποτέλεσμα. Λίγο αργότερα στο Ξενοδοχείο όπου καταλήξαμε μας περίμενε μια μεγάλη έκπληξη.

Ο παππούς Sahil, μαθαίνοντας ότι τον ψάξαμε, δίνει από τις λίγες οικονομίες του σ' ένα ταξί και έρχεται να μας βρει στο Ξενοδοχείο.

Λεβέντες γέρος 123 χρονών! Μας μιλά σε τέλεια ποντιακά και μας αφηγεί άναυδους. Βρήκαμε επιτέλους την ιστορία που γυρεύαμε στον Πόντο και την βρήκαμε λαλίστατη, ζωντανή και σίγουρη.

Η μνήμη του παππού Sahil σε τέλεια κατάσταση θυμά-

Το Χαφικιοί, όπου και σήμερα ακούεται η αθάνατη ποντιακή λύρα

ται λεπτομέρειες από τους ανθρώπους με τους οποίους έζησε τα 45 πρώτα χρόνια της ζωής του.

Θα πρέπει δε τα χρόνια αυτά να ήταν όμορφα γιατί τα θυμάται με περισσή νοσταλγία και αναφωνεί συχνά "ανάθεμα σ'ατείνες π' εχώρτζανεμας". Θυμάται όλους τους προγόνους μου, περιστατικά από την ζωή τους και τον χαρακτήρα τους.

Η χαρά του που μας συναντάει μεγάλη και ευρίσκεται σε κατάσταση διέγερσης. Χειμαρρος τα δύστιχα κατεβαίνουν το ένα μετά το άλλο από το στόμα του και γλυκαίνουν την ατμόσφαιρα.

Με τέτοιους ανθρώπους για φίλους δίκα ο παππούς μου δεν ήθελε να επισκεφθεί την "Πατρίδα" "φοούμε γι' αμ κι θέλω να γυρίζω οπίς" έλεγε, τώρα τον καταλαβαίνω. Από εδώ και πέρα σε όλη την διαδρομή μας στην Τραπεζούντα το είχαμε συνεχώς δίπλα μας.

Μάθαμε πολλά από την πείρα των 123 χρόνων της ζωής του, πολλά για τις σχέσεις των δικών μας με τους Τούρκους αλλά και πολλά για την ζωή και την φιλοσοφία της, για τον τρόπο με το οποίο θα πρέπει να ζούμε για να ζούμε πολλά και καλά χρόνια.

"Οι παλαιοί έσαν καλοί άνθρωποι" έλεγε, "παλαιά οι καλοί άνθρωποι εζήναν πολλά χρόνια" και μόλις ο Χότζας καλούσε τους πιστούς στο τζαμί ο παππούς ζητούσε συνγνώμη και κινούσε ολοταχώς για το τζαμί "να εφτάει την ευσήν να".

Δεν ήταν λοιπόν μόνον το "θόγαλαν" και τα άλλα αγνά φυσικά προϊόντα που έτρωγε αυτά που τον έκαναν να ζήσει πολλά και καλά χρόνια, ήταν ο τρόπος ζωής του, η αγάπη που είχε για την ζωή και τους ανθρώπους και η πίστη του στον Θεό που τον έδωσε την τέλεια αυτή κατάσταση υγείας.

Ακολουθώντας με τον παππού Sahil παρέα επισκεφθήκαμε τα αξιοθέατα της Τραπεζούντας. Είδαμε τα τείχη της πόλης, το Ποζτεπέ, την βίλα Καπαγιαννίδη και το φημισμένο φροντιστήριο.

Ευλικρινά δεν περίμενα να είναι τόσο ωραία όλα όσα είδα.

Η βίλα Καπαγιαννίδη σε σχήμα σταυρού, δεσπόζει με την ομορφιά της σαν διαμαντόπετρα σ' ένα ψηλό σημείο της Τραπεζούντας.

Μεγάλη αλλά παράλληλα κομψή και λειτουργική, με τέλεια κατασκευή σώζεται σε απίθανα καλή κατάσταση όπως και τα πολύτιμα αντικείμενα της ονομαστής αυτής οικογένειας των Ποντίων Τραπεζιτών. Δείχνει με την παρουσία

της το υψηλό επίπεδο ανόπτυξης που είχε ο Ελληνισμός της περιοχής. Είναι ίσως το καλύτερο σπίτι από αρχιτεκτονική και κατασκευαστική άποψη σε όλη την Τουρκία.

Το Φροντιστήριο ένα απέρπτο, τεράστιο κτίριο σε σχήμα "Π", κτισμένο με γωνιασμένες πέτρες παράλληλα στην παραλία, στέκεται αγέρωχο απενίζοντας τους αιώνες στους οποίους θα προσφέρει γνώση στις μελλοντικές γενεές.

Το έργο αυτό φανερώνει δύο πράγματα, το πρώτο είναι η μεγάλη σημασία που έδιναν οι πρόγονοί μας στην μόρφωση. Ένα τόσο μεγάλο έργο που απαιτήσε για να γίνει πολλά - πολλά χρήματα δεν θα εγίνετο εάν δεν υπήρχε η μεγάλη αγάπη των Ποντίων στα γράμματα.

Το δεύτερο είναι η μορφή του κτιρίου που δείχνει την

ψυχρούσνθεση των Ποντίων και την καταγωγή τους. Το κτίριο είναι μεγαλοπρεπές αλλά και λειτουργικό, χωρίς περιττά δομικά στοιχεία, μόνον για καλλωπισμό.

Σήμερα την ίδια ψυχολογία συναντάμε στις Πόντιες γυναίκες όταν στα ψώνια τους ζητάνε να είναι αυτά γερά και φτηνά και ελάχιστη σημασία δίνουν στην φινέτσα.

Επί πλέον το κτίριο αυτό κατά κύριο λόγο αλλά και τα άλλα κτίρια λιγότερο δείχνουν την καταγωγή των Ποντίων. Είναι οι Πόντιοι πιθανόν να κατάγονται από τους Θεσσαλούς του Ιάσωνα και όχι μόνον από τους Ίωνες της Μιλήτου.

Το ίδιο δείχνουν οι χοροί και η γλώσσα των Ποντίων που είναι λιτοί και δυναμικοί και όχι περίτεχνα κεκοσμημένοι. Δίδουν σημασία στην ουσία και όχι στον τύπο.

Το ταξίδι μας αυτό θεωρώ ότι πέτυχε απόλυτα τον σκοπό του γιατί δεν είδαμε μόνον τον τόπο και τα σπίτια όπου έζησαν οι πρόγονοί μας για πολλές χιλιάδες χρόνια αλλά μας έδωσε την ευκαιρία να γνωρίσουμε τον τρόπο ζωής και τις σχέσεις τους με τους άλλους κατοίκους της περιοχής.

Οι πρόγονοί μας, λοιπόν, δεν ερεδιώχθηκαν απλά από τον τρόπο τους αλλά απεκόπησαν από ένα ζωντανό κομμάτι που είχε τις ίδιες παραδόσεις, τον ίδιο τρόπο ζωής, τα ίδια ήθη και έθιμα και το μόνον που τους διαχώριζε ήταν η θρησκεία τους.

Ο Θεός, όμως, δεν ξεχωρίζει τους ανθρώπους, γιατί τους ξεχώρισαν οι άνθρωποι! Το ερώτημα του παππού Sahil θα μείνει ίσως αναπάντητο για πολλούς αιώνες "Γιατί εχώρτσανεμας".

Οι σημερινοί κάτοικοι του Πόντου είναι "Πόντιοι" και αδελφία μας. Κανένα οικονομικό συμφέρον δεν πρέπει να μας φέρει σε αντίθεση. Θα χαίρομαι πάντα όταν προσδεύουν και θα θεωρώ τις επιτυχίες τους επιτυχίες της φυλής μου.

Είθε ο Θεός να τους δίνει δύναμη, υγεία και προκοπή.

Σημ. "Αργονούτη": Συγχαίρουμε τον αγαπητό μας συμπατριώτη κ. Χρήστο Δελαβερίδη για την τόσο γλοφυρή περιγραφή της προσκυνηματικής του εκδρομής στον Πόντο.

Πόνος κι αροθυμία ΤΑ ΨΗΛΑ ΡΑΣΙΑ

Εμέν ξάι μη ζηλεύετε, ντο γράφω τραγωδίας
κι αν λέγω και γελώ πολλά, εγώ εμέν κομπώνω,
τ' εμόν το ψόπον γεραλούν
κι ο νους αλλού δοσμένος,
η στοχασία μ' εν θολόν
κι ασούμωτον στεκ' εμπρια μ'.

Ώσπην κάρδια μ' καταστάλαξεν
φαρμάκ' αροθυμίας.

Ποτάμιν αγεφύρωτον,
αν λέω ειν' τα διάκρυα μ',
μη λέτε λόγος εν τρανόν,
τέρτιν και ντο λαρούται.

Ατό τ'εμόν η βάιναση, ντο
κατακαίει την κάρδια μ',
ατό κ' εν λόγος εύκαιρον,
τέρτιν και ντο λαρούται
κι αν έρται'ς σο φανέρωμαν,
σον κόσμον ακουσκάται
ναηλί εμέν, να βάι εμέν, θα κλαίγ'νε τα ρασία
κι εκείνα να πονείς ατά,

ντο στέκ'νε κι αναμέν'νε
πενήντα χρόνια θλιβερά και παραπονεμένα.

Θέλω να πάω' κ' επορώ,
κι αδά να στέκω 'κ είμαι,
εμέν κακόν εστάεψεν, νια σύρκεται νια χάται
'κ εξέρω, ντο να γίνουμε; Καίεται η καρδιά μ',
καίεται και μανίεται κι εγώ -i-ν πώς επέμ'να,
χωρίς αμούτια κι έρημος, ψην αροθυμιαγμένους;

Και πώς θ' εμπαινώ 'ς σ' υστερνά,
τα στρατάς, με τα διάκρυα,
με τα παραπονεμένα μ' καταφαρμακωμένους;

Κρίμαν και -ν αδικαίν εν, 'ς εμέν ατό ο πόνον
τα τραγωδίας έγγραφα, να χαιρείται ο κόσμον,
ν' ακούγ'νε τα ψηλά ρασία,
να παίρ'νε παρ'γορίαν.

Εγγραφα 'ς σα 1972 τη χρονιάς
και 'ς σ' Αθήνας

ΗΛΙΑΣ Α. ΤΣΙΡΚΙΝΙΔΗΣ

Πρακτικά "γιατροσόφια" στον Πόντο

του Γιώργου Σιλβ. Παρχαριδη
Φιλολόγου

**Θέλοντας να διασώσουμε ό,τι απόμεινε
από την πλούσια, ιερή και σεβαστή μας
παράδοση, σταχυολογούμε μερικούς πρα-
κτικούς τρόπους θεραπείας διαφόρων
νοσημάτων του ανθρώπου με διάφορα
βότανα κ.λ.π.**

1. Οντες πονεί η κοιλία σ' και κ' ευρίεται γιατρικόν, έν' καλόν το μέλ' με το νερόν, και γίνεται αέτο:

Παίρτς έναν κιλόν νερόν. Το πρωί που θα σκούσαι να βάλτς απέσ' 30 γραμμάρια μέλ'. Χουλέντς ατο καλά να λύεται το μέλ', τaráεις ατο, λύεται το μέλ' και πίντς ατο χαλιόχουλεν και αγνέστικα, όπως πίντς το τσαί και υστερνά όντες πεινάς επορείς να τρως. Λαρών' το παχύν τα' η-ντέρ και εγλυτών'ς την εγχείρησιν.

(Όταν πονά η κοιλιά σου και δεν βρίσκεις θεραπεία, είναι καλό το μέλι με νερό. Γίνεται ως εξής):

Παίρνεις ένα κιλό νερό. Κάθε πρωί που ξυπνάς να βάλεις μέσα 30 γραμμάρια μέλι. Το ζεσταίνεις καλά για να λιώσει το μέλι, το ανακατεύεις, το μέλι διαλύεται και το πίνεις χλιαρό δίχως να έχει βάλει τίποτε στο στόμα, όπως πίνεις το τσαί και κατόπιν όταν πεινάσεις, μπορείς να φας. Θεραπεύει το παχύ έντερο και αποφεύγει την εγχείρησιν).

2. Αμ κρούς το ποδάρ' για τι χέρ', κοπανίζ'νε κρομμύδια με τ' άλας, χουλαίν' ν' άτα με τα' ελάδ' και θέκ'ν άτα σο ντοζμένον το μέρος.

(Αν χτυπήσεις το πόδι σου ή το χέρι σου, κοπανάνε κρεμμύδια με αλάτι, τα ζεσταίνουν με λάδι και τα βάζουν στο χτυπημένο μέρος του σώματος).

3. Αμ πονεί το κιφάλ' σ', κόφ'νε άψετα καρτόφια φελία - φελία και με τα' άλας δεν'ν άτα σο κασίιν και περάν' ο πονοκέφαλον.

(Αν πονάει το κεφάλι σου, κόβουν πατάτες φέτες φέτες και με αλάτι τις δένουν στο μέτωπο και περνά ο κεφαλόπονος).

4. α) Αμ πονεί η κοιλία σ', κείσαι ανάσκελα και θέκ'ς δύο - τρία κρύα λαλάτσια στην κοιλία σ', για έναν πλάκαν και περάν' ο πόνον ας σπν ήπαρην.

β) Θέκ'ς κουβάρ (μαλλι) στην τσίπαν, και κείσαι κούπα απάν, και σκούται ήπαρ σ'.

(α) Όταν πονά η κοιλιά σου ξαπλώνεις ανάσκελα και βάζεις καναδυο λείες πέτρες στην κοιλία σου ή μία πέτρινη πλάκα και περνά ο πόνος από το πείσιμο ή ομφαλό.

β) Βάζεις ένα μάλλινο κουβάρι στον ομφαλό, ξαπλώνεις μπρούμυτα επάνω και σηκώνεται ο ομφαλός).

5. Το πεσίιν ασά ζά (πρόστα, αιγίδα) ζεστόν - ζεστόν βάλτς άτο απάν σο χτυπημένον το μέρος, όντες ρούεις ασ' σο δέντρον, και γίνεται καλά.

(Το δέρμα από φρεσκογδαμένο ζώο, πρόβατο, κασί-κι κ.λ.π. ζεστό ακόμη, το βάζεις πάνω στο χτυπημένο μέρος του σώματος όταν πέφτεις από δένδρο και γίνεσαι καλά).

6. Αμ 'κ επορεί κάποιος να (κατουρεί) τσιλεύ, βράζ' χουλάμπια για γάρασμον και πίν' το ζωμίν.

(Όταν κανείς δεν μπορεί να ουρήσει, βράζει "μουστάκια" από ρόκα καλαμποκιού ή μαϊντανό και πίνει το ζωμί).

7. Οντες κατουρεί το παιδίν χωρίς να νοϊζειάτο σο κρεββάτ' πίν' νερόν ασά πουρπουλάντσια τη λα(γ)δί, κι άλλο αποφεύει ατο.

(Όταν κατουράει ένα μεγάλο παιδί στο κρεβάτι χωρίς να θέλει, πίνει νερό από κόπρανα κουνελιού και ξανά "δεν του ξεφεύγει", δεν ξανακατουριέται στο κρεβάτι).

8. Οντες εσκίουτον το χέρ εβάλναν πίσσαν ας σ' αλάτια.

(Όταν σχίζονταν τα χέρια από κάλους, βάζανε πίσσα από τα έλατα).

9. Αμ κόφ'ς το χέρι σ', βάλεν απάν κομμένον καπνόν. (Αν κόψεις το χέρι σου, βάλε πάνω κομμένο καπνό).

10. Αμ έστρεχεν αίμαν, εβάλναν απάν' τα' αράχνας το πανίν, και έστεκεν το αίμαν.

(Όταν έτρεχε το αίμα, το αίμα ασταμάτητα, έβαζαν πάνω δίχτυ αράχνης και έπαυε η αμορραγία).

11. Αμ κρούει σε το σκεπίδ' για το μελεσιδ', πριν να πρέσκεται βάλ'νε τσαμούρ' ας σο χώμαν, για οξύδ', για σιδεριάζ' νάτο.

(Αν σε τσιμήσει σφήκα ή μέλισσα, πριν πρηστεί βάζουν λάσπη από χώμα ή ξύδι ή κρύο σίδηρο (μαχαίρι).

12. Αμ πατείς καρφίν, βάλεν σπν γεράν ποντικελάδ'.

(Αν πατήσεις καρφί, βάλε στην πληγή ποντικόλαδο).

13. Έναν χορτάρ' άμον φτερίν ετσούμιζαμ' ατό και εβάλναμ' ατό σπν γεράν, όντες έκοφτες το χέρι σ', και ελαρούτον.

(Ένα χόρτο σαν φτέρη, το στουμπίζαμε και βάζαμε το χυλό στην πληγή όταν κοβόμασταν στο χέρι μας και θεραπεύονταν).

14. Για τα ρεματισμούς επαίναμε την ρίζαν ας' έναν χορτάρ' άμον καρρώτον, εκοπιάνιζαμ' άτο και εβάλναμ' ατο σο ποδάρ'. Εκείνο ένοι(γ)εν γεράν και έτρεχαν τα νερά και εγίνουζνε καλά.

(Για τους ρευματισμούς παίρναμε την ρίζα ενός χορταριού σαν καρρώτο, την κοπανίζαμε και την βάζαμε στο πόδι. Εκείνο άνοιγε πληγή και τρέχανε νερά απ' αυτήν και γινόνουν καλά).

15. Οντες επόνανε τα' ομμάτια, εσέρεβαν το νερόν (αλλού "το διάκρυν") ας σά κλέματα τα κλαδεμένα και εβάλναμ' άτο σ' ομμάτια και επεράνεν ο πόνον.

(Όταν πονούσανε τα μάτια, μάζευαν το υγρό από τα κλαδεμένα αμπέλια και τόβαζαν στα μάτια και σταματούσε ο πόνος).

Το... φάντασμα

της Δέσποινας Βαλαβάνη - Κεμερίδου

Εκείνον τον καιρό έξω από τη Φάτσα σε ένα ερημικό μέρος, πάνω σε κάτι γκρεμισμένα τείχη, παρουσιάστηκε ένα φάντασμα.

Στεκόταν όρθιο πάνω σε κάτι ερείπια, κάθε βράδυ, και όποιος διαβάτης περνούσε από εκεί αυτό έβγαινε και τον φώναζε: Γκελ, γκελ, γκελ. (έλα).

Ο κόσμος τρομοκρατήθηκε και, επειδή παρουσιαζόταν κάθε βράδυ, κανείς πια δεν τολμούσε να περάσει από την ερημική εκείνη τοποθεσία. Και αν τύχαινε κάποιος ανήξεροι να περνούσαν νύχτα από κει, βλέποντας το φάντασμα να τους φωνάζει, κατατρομαγμένοι και πανικόβλητοι τόβαζαν στα πόδια.

Το πράγμα πήρε μεγάλες διαστάσεις, όλοι μιλούσαν για το φάντασμα, στα καφενεία οι άνδρες άφησαν τα πολιτικά και μιλούσαν γι αυτό. Άλλοι που το είχαν δει ήταν σίγουροι ότι ήταν πραγματικό φάντασμα, άλλοι είχαν αμφιβολίες και γίνονταν πολλές συζητήσεις γύρω από αυτό το θέμα.

Ο θεός μου, Ιωάννης Ευγενειάδης, νέο παλληκάρι τότε, που τότεγε και η καρδιά του, έλεγε στους φίλους του: Φάρσα είναι, μην πιστεύετε. Φαντάσματα δεν υπάρχουν.

Ελα όμως που το είχαν δει πολλοί και επέμαναν ότι πράγματι υπάρχουν.

Λέει τότε ο θεός μου στην παρέα του στο καφενείο: Εγώ θα πάω να βρω το φάντασμα, ποιός έρχεται μαζί μου; Πήγαν μερικοί φίλοι μαζί του και έτσι ένα βράδυ ο θεός μου με τους φίλους του και το όπλο του ξεκίνησαν για το μέρος εκείνο που έβγαινε το φάντασμα.

Σκοτάδι, ερημιά, νύχτα ασέληνη, και αυτοί βάδιζαν σαν περαστικοί ταξιδιώτες. Ξαφνικά μέσα από τα ερείπια βλέπουν να παρουσιάζεται ένα ολόλευκο φάντασμα.

Στάθηκε όρθιο πάνω σε κάτι πέτρες και μόλις τους είδε τους φώναξε: Γκελ, γκελ, γκελ. Τότε ο θεός μου πλησίασε και βγάζοντας το όπλο από την τσέπη του φώναξε στο φάντασμα: Κερχανά, θα σου δείξω εγώ που τρομάζεις τον κόσμο, και πυροβόλησε.

Και ακούν ξαφνικά το φάντασμα να φωνάζει κατατρομαγμένο: Μη για το Θεό, άνθρωπος είμαι κι εγώ, μη με σκοτώσετε. Και πηδώντας πέτρες και ντουβάρια εξαφανίστηκε, και ποτέ πια δεν ξαναφάνηκε.

Εγκαινιάστηκε το κτίριο Ευξείνου Λέσχης στην Επισκοπή Ένα όνειρο έλαβε σάρκα και οστά

Ως υλοποίηση του βασικότερου στόχου που έχει τεθεί είναι η δημιουργία (επανάδρυση), του νέου κτιρίου που θα φιλοξενήσει την Ευξείνο Λέσχη Επισκοπής από εδώ και πέρα. Ο στόχος είχε τεθεί το 1997 και την περασμένη Κυριακή πήρε σάρκα και οστά. Το πανέμορφο ανακαινισμένο κτίριο είναι αρουπολογισμός που αγγίζει τα 20 εκ. σύμφωνα με τον πρόεδρο του Συλλόγου κ. Παπαδόπουλο και χρηματοδοτήθηκε εξ ολοκλήρου από την Πολιτεία.

Ως δυσάρεστο για την εκδήλωση γεγονός μπορεί να χαρακτηριστεί η αδυναμία παρουσίας του κ. Πασχαλιδη υπουργού Μακεδονίας Θράκης, κάτι που είχε αναγγελθεί πριν από αρκετό χρονικό διάστημα. Την κορδέλα των εγκαινίων ωστόσο έκοψε ο βουλευτής Ημαθίας κ. Γικονογλου του οποίου η βοήθεια ήταν καθοριστική. Ο πρόεδρος του Συλλόγου ευχαρίστησε επίσης τον κ. Χρυσοχοϊδη όπως και τον Δήμαρχο Ανθεμίων κ. Καρυπιδη.

Στα εγκαινία παρευρέθηκαν επίσης ο Δημοτικός Σύμβουλος Ανθεμίων κ. Σιδηρόπουλος, ο Πρόεδρος του ΤΟΕΒ Αράπιτσας και Δημοτικός Σύμβουλος Ανθεμίων κ. Θεοδωρίδης και αρκετός κόσμος παρευρέθηκε.

Στη συνέχεια τα χορευτικά της Ευξείνου Λέσχης Επισκοπής, του Πυρσού Νάουσας και της Ενωσης Ποντίων Σουρμένων έδωσαν την δική τους παράσταση στο χώρο δημοτικού σχολείου. Το Σάββατο πρώτο μέρα του διήμερου στον ίδιο χώρο παρουσιάστηκαν τα συγκροτήματα Μέγας Αλέξανδρος Κοπανού, Ποντιακός Σύλλογος Κάρς Λουτροχωρίου και Ενωση Ποντίων της Σκύδρας.

Γρηγόρης Κυριακίδης
"ΛΑΟΣ" 8-9-2000